

Elever med psykiatriske diagnoser og deres afgangsprøve i 9. klasse

Af Kasper Løwe Røder, KALR@kl.dk
Nadja Christine Hedegaard Andersen, NCA@kl.dk
Bodil Helbech Kleist, BOHH@kl.dk
Niels Henning Bjørn, NIHB@kl.dk

Formålet med dette analysenotat er at belyse, hvordan elever med udvalgte psykiatriske diagnoser klarer sig i skolen.

Analysens hovedkonklusioner

- Andelen af 9. klasses elever med udvalgte psykiatriske diagnoser er steget fra 8,3 pct. til 11,7 pct. fra skoleåret 2010/11 til 2017/18.
- Kun 48 pct. af elever med psykiatriske diagnoser gennemfører grundskolens afgangseksamen (mod 87 pct. blandt unge uden diagnoser).
- Karaktergennemsnittet blandt elever med diagnoser, som gennemfører afgangseksamen, er på 6,8. Blandt eleverne uden diagnoser er det på 7,5.
- Karaktergennemsnittet for elever med autisme er højere end karaktergennemsnittet for elever med andre psykiatriske diagnoser, men det er kun en tredjedel som faktisk tager afgangseksamen.

Dato: 5. maj 2021

Sags ID: SAG-2020-02287
Dok. ID: 3033189

E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 17

Dato: 5. maj 2021

Sags ID: SAG-2020-02287
Dok. ID: 3033189E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København Swww.kl.dk
Side 2 af 17

Indhold

1	Baggrund og indledning	3
2	Metode og data.....	4
2.1	Data	4
2.2	Population.....	7
3	Resultater	9
3.1	Afgangseksamen blandt unge med psykiatrisk diagnose	9
3.2	Afgangseksamen blandt unge med bestemte diagnoser	11

1 Baggrund og indledning

Andelen af børn og unge med psykiatriske diagnoser har over det seneste årti været stigende, *jf. figur 1.1*. Det er især unge i teenagealderen, som i stigende grad har fået mindst én diagnose. Ser vi på 9. klasses elever for skoleåret 2017/2018 er det 12 pct. af eleverne, der har fået stillet mindst én ud af ti udvalgte psykiatriske diagnoser i løbet af deres liv. For skoleåret 2010/2011 var det 8,3 pct. af 9. klasses eleverne, som havde mindst én psykiatrisk diagnose.

Forekomsten af psykiatriske diagnoser synes at være omtrent uændret frem til barnet fylder fem år, men blandt 9. klasses elever fra skoleåret 2017/2018 er der flere, der har fået en psykiatrisk diagnose fra 6-årsalderen, sammenlignet med elever fra skoleåret 2010/2011.

Med en så forholdsvis stor og stigende andel med en diagnose er det en vigtig gruppe af unge at have fokus på. For hvordan går det med gruppen af unge med psykiatrisk diagnose i løbet af deres ungdomsliv? Det sættes der spotlys på i dette notat ved at analysere andelen af de unge, som gennemfører 9. klasses afgangseksamen.

Dato: 5. maj 2021

Sags ID: SAG-2020-02287
Dok. ID: 3033189

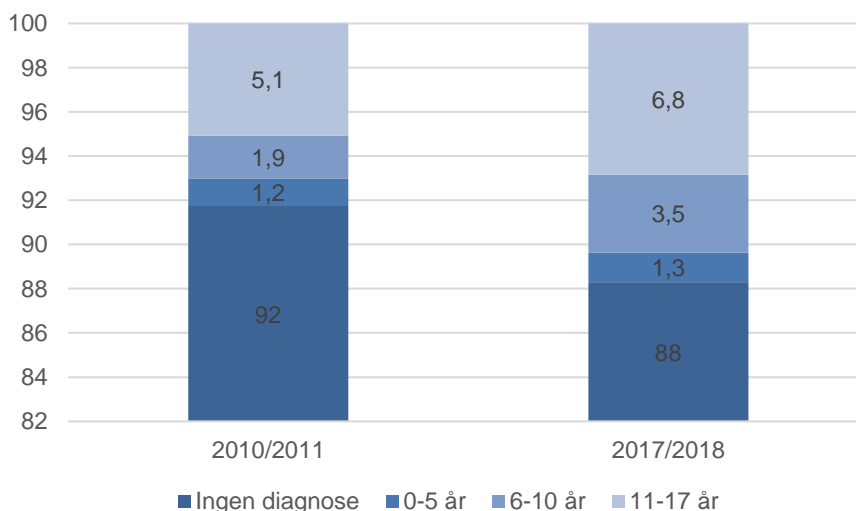
E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 17

Figur 1.1

Fordeling over hvilken alder 9. klasses eleverne havde ved først stillede diagnose, 2010/2011 og 2017/2018 (pct.)

Note: Andelen af 9. klasses elever i det givne skoleår, som har fået registreret mindst én ud af ti udvalgte psykiatrisk diagnose ifm. behandling i hospitalssektoren/psykiatrien siden de blev født hhv. pr. 1/1 2012 og 2019.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Selvom andelen af unge med psykiatriske diagnoser er stigende, så betyder det ikke nødvendigvis, at de unge oftere har en psykisk lidelse eller forstyrrelse. Årsagen kan også være, at forældre og fagfolk som skolelærere og

pædagoger oftere får børnene undersøgt for psykiske sygdomme, at kapaciteten inden for udredning og behandling af psykisk sygdom er steget og/eller at der er indført flere patientrettigheder (fx udrednings- og behandlingsgarantien). Hvis andelen af diagnosticerede unge er steget, uden at sygeligheden er steget, har det konsekvenser for fortolkningen af resultaterne.

Unge med en af ti udvalgte psykiatriske diagnoser sammenlignes med unge uden disse diagnoser. Der er fokus på de to hyppigste diagnoser inden for børn og ungepsykiatrien: ADHD og autismespektrumforstyrrelser (inkl. Aspergers), herefter blot benævnt autisme. Derudover er der også fokus på diagnosen angst, som er vokset markant siden 2012. Til sidst belyses også betydningen af, hvornår de unge fik stillet diagnosen.

2 Metode og data

Notatet bygger på data om psykiatriske diagnoser blandt børn og unge, og i dette afsnit kortlægges udbredelsen af diagnoser blandt børn og unge. Desuden illustreres omfanget af børn med flere diagnoser, som gør fortolkningen af analysen mere kompleks. Efterfølgende præsenteres uddannelsesdata og populationen for analysen.

2.1 Data

Analysen bygger på registerdata fra Danmarks Statistiks forskerservice samt Sundhedsdatastyrelsen. Data fra Landspatientregisteret fra Sundhedsstyrelsen er anvendt til at identificere børn og unge, der har fået registreret en psykiatrisk diagnose i forbindelse med kontakt med hospitalsvæsenet. Derudover er det komprimerede elevregister anvendt til at identificere elever, som går i 9. klasse i det på gældende skoleår. Registret for karakterer i grundskolen er anvendt til at beregne karaktergennemsnittet samt andelen, der har bestået 9. klasses afgangseksamen.

Psykiatriske diagnoser

Psykiatriske diagnoser er defineret som ti udvalgte psykiatriske diagnoser registreret i forbindelse med kontakt til hospitalssektoren, herunder psykiatrien, på et tidspunkt i løbet af barnets liv. De ti diagnosegrupper er blandt de mest hyppige blandt børn og unge og udgør 89 pct. af alle psykiatriske diagnoser (F-diagnoser) blandt børn og unge (for oversigt over de udvalgte diagnoser se figur 2.1). Både aktionsdiagnoser (årsagen til kontakten) og bi-diagnoser (andre samtidige diagnoser) indgår i opgørelsen. Der indgår ikke diagnoser i opgørelsen, som udelukkende er registreret blandt privatpraktiserende psykiatere, eller forstyrrelser og lidelser, som udelukkende håndteres i pædagogisk-psykologisk rådgivning (PPR).

Selvom børn er registreret med en psykiatrisk diagnose i løbet af livet, betyder det ikke nødvendigvis, at de fortsat har eller lider af den pågældende forstyrrelse på opgørelsetidspunktet. Mange lidelser, herunder emotionelle og

Dato: 5. maj 2021

Sags ID: SAG-2020-02287
Dok. ID: 3033189

E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 17

affektive lidelser, vil ofte være forbigående. Den brede afgrænsning af psykiatriske diagnoser er valgt, da det er tanken, at psykiatriske lidelser af alle sværhedsgrader og varighed og på alle tidspunkter i løbet af barnets liv, kan have indflydelse på barnets skoleforløb.

Analysen har fokus på unge med ADHD, autisme og angst. Der er 3,6 pct. af 9. klasses eleverne, som lider af ADHD, 3,3 pct. har autismspektrumsforstyrrelse og 2 pct. har angstlidelser/OCD, *jf. figur 2.1*. Det særlige fokus på ADHD og autisme skyldes, at det er disse psykiatriske diagnoser, som forekommer hyppigst blandt unge. Derudover er der også et særligt fokus på angst, eftersom prævalensen af denne diagnose er vokset meget siden 2012. De øvrige diagnoser kan også have en effekt på de unges skolepræstation, som det er tilfældet for de tre udvalgte diagnoser, men bliver ikke analyseret separat her.

Dato: 5. maj 2021

Sags ID: SAG-2020-02287
Dok. ID: 3033189

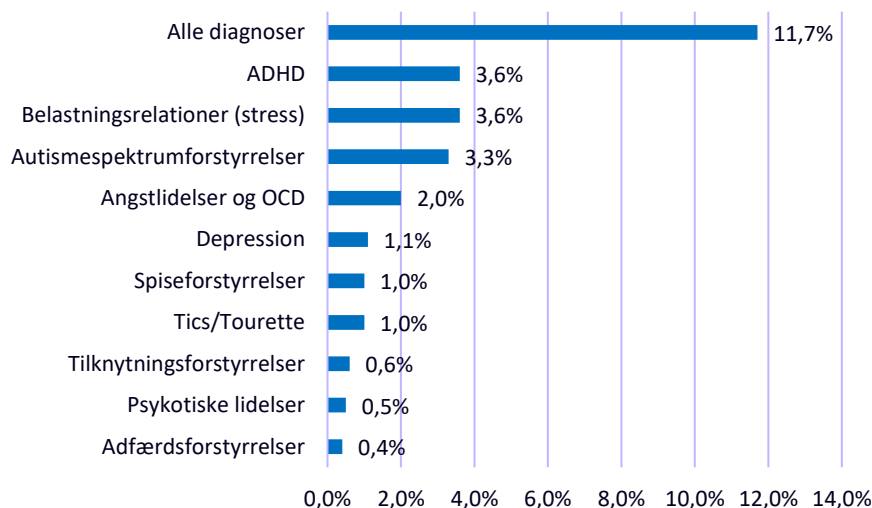
E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 17

Figur 2.1

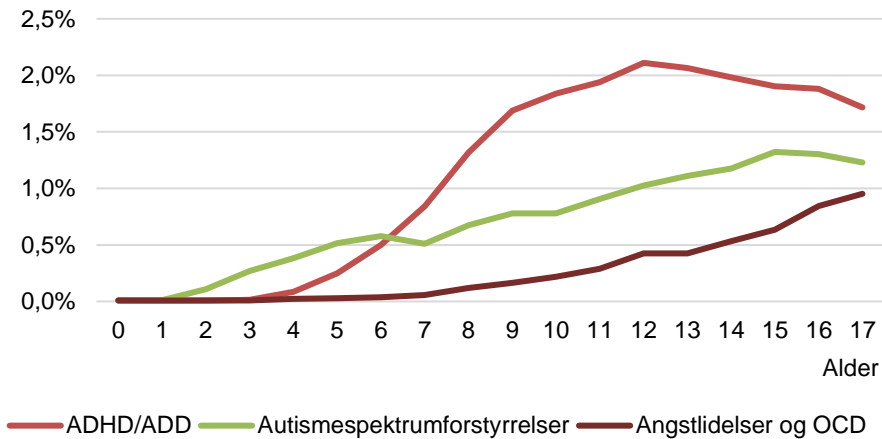
Andelen af 9. klasses elever med psykiatrisk diagnose i løbet af deres liv, skoleåret 2017/2018

Note: Andelen af 9. klasses elever i skoleåret 2017/2018, som indtil videre har fået registreret mindst én ud af de ti udvalgte psykiatriske diagnoser ifm. behandling i hospitalssektoren/psykiatrien siden de blev født pr. 1/1 2019, samt andelen fordelt på de største psykiatriske diagnose typer. Da børn kan have flere psykiatriske diagnoser, summerer de udvalgte diagnoser til mere end den samlede andel af børn og unge med en psykiatrisk diagnose.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Der er stor forskel på, hvornår børn og unge får stillet en psykiatrisk diagnose. Det afhænger i høj grad af, hvilken type af psykiatrisk diagnose, der er tale om, *jf. figur 2.2*. Den første af de udvalgte psykiatriske diagnoser, som stilles blandt børn, er autisme, som stilles allerede fra 1-2 årsalderen. Andelen af børn med en ADHD-diagnose registreret er tiltagende fra ca. fem år, mens emotionelle lidelser som angst diagnosticeres fra 8-års alderen, men andelen stiger først for alvor i teenagealderen.

Figur 2.2
Andelen af 0-17-årige med en af tre psykiatriske diagnoser registreret i 2018, fordelt på alder

Note: Andelen af børn og unge pr. 1/1 2019 på hvert alderstrin med en af de tre diagnoser registreret i løbet af 2018. OBS: ikke alder for første diagnoseregistrering, men alle diagnoseregistreringer på hvert alderstrin i løbet af 2018.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

I analysen er der også fokus på, hvornår de unge har fået stillet diagnosen første gang. Her anvendes datoen for den første registrerede kontakt til hospitalssektoren (inkl. psykiatrien) som estimat for, hvornår en person har fået stillet en psykiatrisk diagnose første gang, hvor det enten er aktionsdiagnosen eller bi-diagnosen, der er en psykiatrisk diagnose. Unge med flere psykiatriske diagnoser vil indgå i analyserne for hver diagnose, hvor datoen for den første registrerede kontakt til hospitalssektoren i forbindelse med den pågældende diagnose anvendes.

Flere af de unge i analysen har mere end én psykiatrisk diagnose. Dette vil have en effekt på analysen af betydningen af tidspunktet for den stillede diagnose. Der vil være en større andel, som har fået stillet en diagnose inden for de seneste 5 år, som vil have mere end én diagnose sammenlignet med gruppen med ældre diagnoser. Dette vil især gælde unge i alderen 10-16 år.

Afgangseksamen fra 9. klasse

Kravet for at de unge består 9. klasses afgangseksamen er, at de gennemfører syv obligatoriske prøver:

- Skriftlig dansk
- Mundtlig dansk
- Skriftlig matematik
- Mundtlig engelsk
- Fællesprøve i fysik, kemi, biologi og geografi¹

¹ Fællesprøven i fysik, kemi, biologi og geografi blev først indført i 2017. Før dette var det blot en prøve i fysik/kemi.

Dato: 5. maj 2021

Sags ID: SAG-2020-02287
Dok. ID: 3033189

E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 17

- Humanistisk prøve til udtræk
- Naturfaglig prøve til udtræk

I analyserne beregnes andelen af alle 9. klasses elever pr. 1/5 i skoleårets slut-år, der består 9. klasses afgangseksamen. Det kræver, at de har delta- get i alle syv prøver, og at de har et gennemsnit på 2,0 eller derover i det samlede karaktergennemsnit. Hvis disse to kriterier er opfyldt, registreres den unge som havende bestået 9. klasses afgangseksamen.

I beregningerne omkring karaktergennemsnittet følges Børne- og Under- visningsministeriets retningslinjer². Karaktergennemsnittet er et vægtet gen- nemsnit af alle syv obligatoriske prøver og er kun beregnet for personer, der har karakter i alle syv prøver.

Skriftlig dansk består af to delprøver. En delprøve i læsning og retskrivning (vægter hver en kvart i den samlede karakter i skriftlig dansk) og en delprøve i skriftlig fremstilling (vægter en halv). Prøven i skriftlig matematik består lige- ledes af to delprøver. En delprøve uden hjælpemidler (vægter en halv i den samlede karakter i skriftlig matematik) og en delprøve med hjælpemidler (vægter også en halv).

2.2 Population

Analyserne bygger på elever, som i de givne skoleår befandt sig i 9. klasse. Der medtages 9. klasses elever fra folkeskoler, friskoler og private grundsko- ler, kommunale ungdomsskoler og ungdomskostskoler, specialskoler for børn samt dagbehandlingstilbud og behandlingshjem. Eleverne i analyserne vil derfor primært befinde sig i aldersintervallet 14-17 år, men langt de fleste elever er 15 eller 16 år, mens kun en lille del er 14 år eller 17 år ved afslut- ningen af 9. klasse, *jf. figur 2.3*.

Konsekvensen af denne aldersforskel er, at der er forskel på antallet af år, hvor det har været muligt at identificere og diagnosticere psykiatriske syg- domme eller forstyrrelser hos de unge, men da målet med analysen er at be- lyse sammenhæng mellem diagnoser og uddannelsessystem, er det nød- vendigt at de unge tilhører samme uddannelsesårgang.

Dato: 5. maj 2021

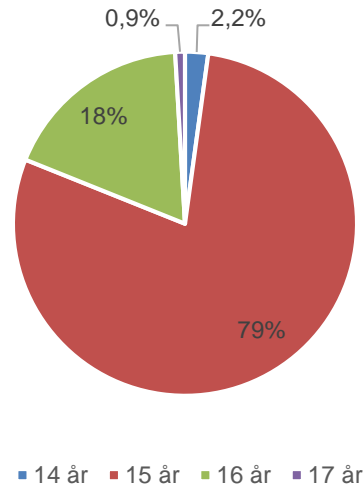
Sags ID: SAG-2020-02287
Dok. ID: 3033189

E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 17

² <https://www.uvm.dk/statistik/grundskolen/karakterer-og-test/karakterer-i-grundskolen>

Figur 2.3
Aldersfordelingen for 9. klasse skoleåret 2017/2018 (pct.)

Note: Alderen er opgjort pr. 1. januar 2018.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Analysen omhandler unge, der går op til 9. klasses afgangseksamen i skoleårene 2010/11 og 2017/18. Eleverne skal derfor have påbegyndt 9. klasse i perioden 1. august i skoleårets start-år til 1.juli i skoleårets slut-år. Analysen er baseret på 121.000 elever, *jf. tabel 2.1*. Der er i denne analyse medtaget elever fra både kommunale og fri-/private grundskoler.

Tabel 2.1
Antallet af elever i populationen i analysen om 9. klasses afgangseksamen

	2010/11	2017/18
Antal elever i alt	61.808	59.095
Elever uden psykiatrisk diagnose	56.702	52.181
Elever med psykiatrisk diagnose	5.106	6.914
<i>Udvalgte diagnoser:</i>		
ADHD	1.337	2.119
Autisme	1.083	1.972
Angst	570	1.197
<i>Antal år siden diagnosen blev stillet:</i>		
0-5 år	3.048	3.883
5+ år	2.058	3.031

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Dato: 5. maj 2021

Sags ID: SAG-2020-02287
Dok. ID: 3033189

E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 17

3 Resultater

I denne analyse belyses, hvor ofte elever med og uden mindst én ud af ti udvalgte psykiatriske diagnoser gennemfører 9. klasses afgangseksamen, samt hvordan karaktergennemsnittet er for disse elever. Dernæst ses der på resultaterne for elever med tre udvalgte psykiatriske diagnoser – ADHD, autisme og angst – samt betydningen af, hvornår diagnosen blev stillet.

3.1 Afgangseksamen blandt unge med psykiatrisk diagnose

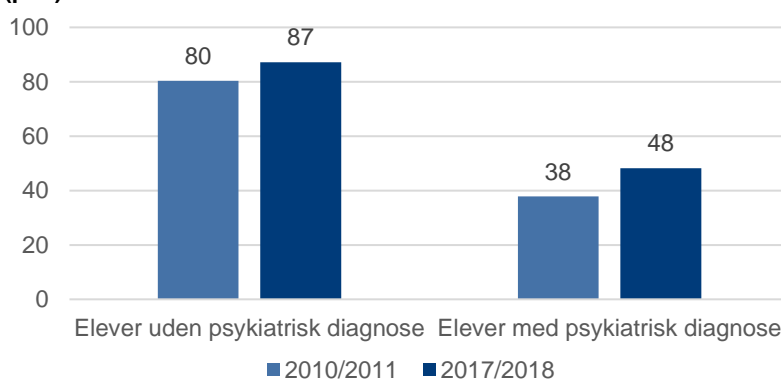
Elever uden en psykiatrisk diagnose klarer sig bedre til afgangseksamen

Flere af eleverne uden psykiatriske diagnoser består 9. klasses afgangseksamen. 87 pct. af 52.181 elever, som ikke havde en af de ti psykiatriske diagnoser, bestod afgangseksamen i skoleåret 2017/2018. Blandt elever med mindst én af de udvalgte psykiatriske diagnoser gjaldt det 48 pct. af de 5.914 elever, *jf. figur 3.1*.

Andelen af elever uden diagnoser med bestået afgangseksamen i 9. klasse er steget med 7 procentpoint fra skoleåret 2010/11 til 2017/18. Desuden er sket en markant stigning på knap 10 procentpoint for eleverne med psykiatriske diagnoser, *jf. figur 3.1*. Hvorvidt dette skyldes en reel forbedring blandt elever med diagnoser eller en anden sammensætning af unge med diagnoser i 2017/2018 sammenlignet med 2010/2011, kan ikke afgøres ud fra de foreliggende data.

Figur 3.1

Andel elever, der består 9. klasses afgangseksamen, 2010/11 og 2017/18 (pct.)

Note: Elever med mindst én ud af ti udvalgte psykiatriske diagnoser inden året efter afgang fra grundskolen hhv. pr. 1/1 2012 og 1/1 2019. En elev består 9. klasses afgangseksamen ved at gennemføre alle syv obligatoriske prøver og få et karaktergennemsnit på mindst 2,0. Derudover skal eleven også have et karaktergennemsnit på mindst 2,0 i dansk og matematik.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Derudover får eleverne uden psykiatriske diagnoser et højere karaktergennemsnit, *jf. figur 3.2*. Elever uden de psykiatriske diagnoser fik et karaktergennemsnit på 7,5 i skoleåret 2017/18 og blandt elever med mindst én af de

Dato: 5. maj 2021

Sags ID: SAG-2020-02287
Dok. ID: 3033189

E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 9 af 17

ti udvalgte psykiatriske diagnoser lå karaktergennemsnittet 0,7 karakterpoint lavere på 6,8.

Eleverne uden psykiatriske diagnoser har haft en stigning i karaktergennemsnittet på 0,5 karakterpoint, mens denne stigning kun lå på 0,3 karakterpoint for elever med psykiatriske diagnoser, *jf. figur 3.2*. Denne forskel kan hænge sammen med, at andelen af eleverne med en psykisk diagnose, der gennemfører afgangseksamen, er steget betydeligt i den mellemliggende tid, og stigningen i andelen af beståede har været relativt større for elever med en diagnose end for elever uden en diagnose. Derudover kan det også hænge sammen med, at flere unge har fået stillet en diagnose sammenlignet med tidligere.

Dato: 5. maj 2021

Sags ID: SAG-2020-02287
Dok. ID: 3033189

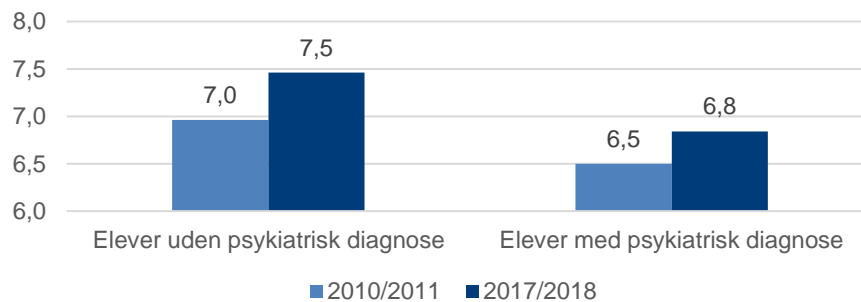
E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 10 af 17

Figur 3.2

Samlet karaktergennemsnit ved 9. klasses afgangseksamen

Note: Elever med mindst én ud af ti udvalgte psykiatriske diagnoser siden de blev født frem til hhv. 1/1 2012 og 1/1 2019. Karaktergennemsnit beregnet på baggrund af de syv obligatoriske prøver til afgangseksamen.

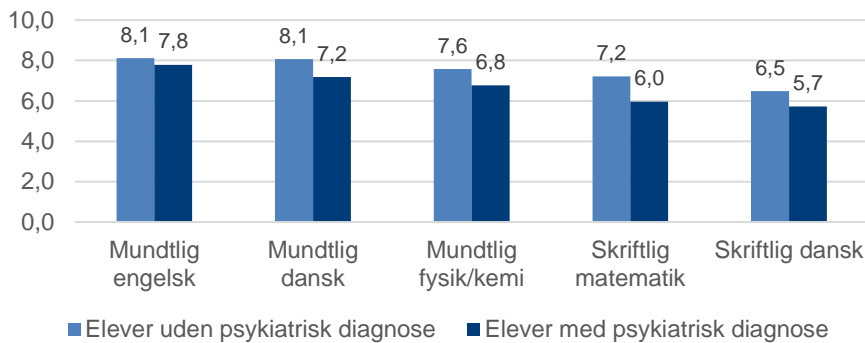
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Karakterforskellen er mindst i mundtlig engelsk

Det lavere karaktergennemsnit blandt elever med en psykiatrisk diagnose gør sig gældende for alle de lovbundne prøver til 9. klasses afgangseksamen, *jf. figur 3.3*. Karakterforskellen mellem de to elevgrupper er størst i skriftlig matematik, hvor elever med en psykiatrisk diagnose får 1,2 karakterpoint lavere end elever uden en psykiatrisk diagnose. Karakterforskellen er mindst i mundtlig engelsk mellem elever uden og med en psykiatrisk diagnose.

Figur 3.3

Karakter for de fem lovbundne prøver til afgangseksamen, 2017/18

Dato: 5. maj 2021

 Sags ID: SAG-2020-02287
 Dok. ID: 3033189

 E-mail: BOHH@kl.dk
 Direkte: 3370 3636

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

 www.kl.dk
 Side 11 af 17

Note: Elever med mindst én ud af ti udvalgte psykiatriske diagnoser siden de blev født frem til 1/1 2019.

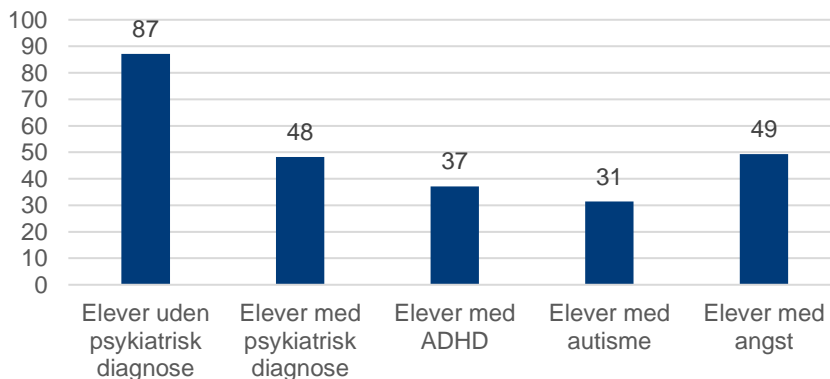
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

3.2 Afgangseksamen blandt unge med bestemte diagnoser

Elever med ADHD og autisme består i mindre grad 9. klasses afgangseksamen end elever med angst eller generelt elever med psykiatriske diagnoser. Kun 31 pct. af eleverne med autisme består afgangseksamen, og blandt elever med ADHD ligger andelen på 37 pct., *jf. figur 3.4*.

Figur 3.4

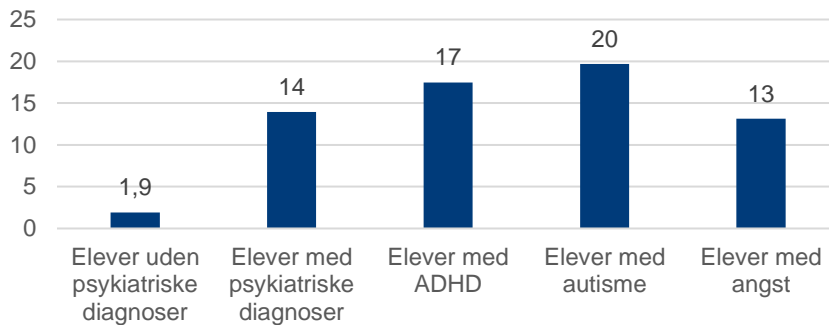
Andel elever med udvalgte diagnoser, der består 9. klasse afgangseksamen, 2017/18 (pct.)

Note: En elev består 9. klasses afgangseksamen ved at tage alle syv obligatoriske prøver og få et karaktergennemsnit på mindst 2.

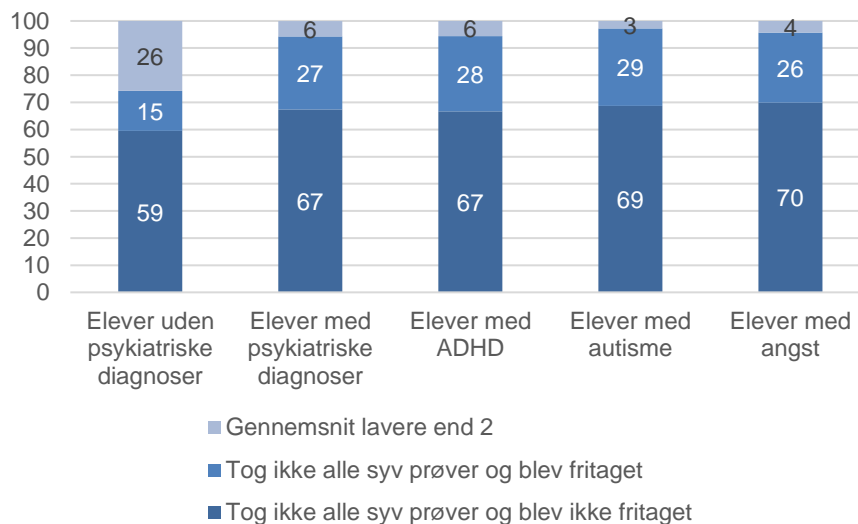
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Eleverne med ADHD og autisme er dog også dem, som i højeste grad oplever at blive fritaget fra en eksamen og dermed ikke kan tage alle syv obligatoriske prøver, der skal til for at bestå. For eleverne med autisme er det 20 pct. som blev fritaget fra mindst én eksamen, mens det for eleverne med ADHD var 17 pct., *jf. figur 3.5*. Til sammenligning er det blot 1,9 pct. af eleverne uden psykiatriske diagnoser, som er blevet fritaget fra mindst én eksamen.

Figur 3.5
Andelen, der er blevet fritaget fra mindst én eksamen, 2017/2018 (pct.)

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Flere end hver fjerde blandt eleverne med de tre udvalgte diagnoser består ikke afgangseksamen, fordi de er blevet fritaget fra mindst én prøve. Det samme var kun gældende for 15 pct. af eleverne uden psykiatriske diagnoser. Det er gældende for alle tre udvalgte diagnosegrupper, at langt størstedelen af de elever, som ikke består afgangseksamen, ikke tager alle syv obligatoriske prøver.

Figur 3.6
Årsager til, at 9. klasses eleverne ikke består afgangseksamen 2017/2018 (pct.)

Note: Fordelingen er kun baseret på de elever, som ikke består afgangseksamen.
 Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Elever med autisme klarer sig godt i udvalgte fag

Blandt de elever, som faktisk tager de syv obligatoriske prøver, klarer eleverne med autisme sig relativt godt, hvis deres resultater sammenlignes med resultater for andre elever med psykiatriske diagnoser, som går til eksamen, *jf. figur 3.7*. De klarer sig især godt i mundtlig engelsk, fysik/kemi og

Dato: 5. maj 2021

 Sags ID: SAG-2020-02287
 Dok. ID: 3033189

 E-mail: BOHH@kl.dk
 Direkte: 3370 3636

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

 www.kl.dk
 Side 12 af 17

skriftlig matematik, *jf. figur 3.9*. Elever med ADHD får til gengæld et karaktergennemsnit på 5,9, hvilket er 0,9 karakterpoint lavere end gennemsnittet for alle elever med en psykiatrisk diagnose, *jf. figur 3.7*.

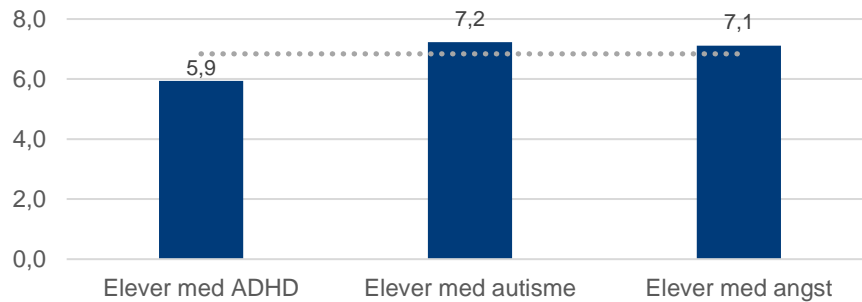
Dato: 5. maj 2021

Sags ID: SAG-2020-02287
Dok. ID: 3033189

E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

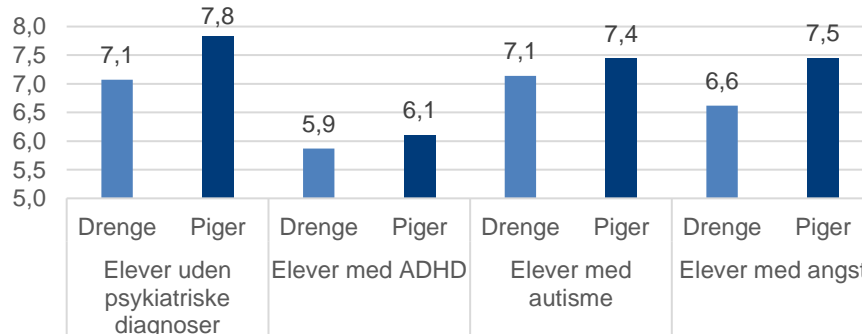
www.kl.dk
Side 13 af 17

Figur 3.7
Samlet karaktergennemsnit ved 9. klasses afgangseksamen, 2017/18

Note: Den grå stiplede linje viser karaktergennemsnittet for elever med mindst én af de ti udvalgte psykiatriske diagnoser, der bestod afgangseksamen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Det gør sig også gældende på tværs af køn, at eleverne med ADHD klarer sig dårligere sammenlignet med eleverne med andre psykiatriske diagnoser. Drengene med ADHD opnår det laveste karaktergennemsnit, mens det er blandt pigerne med ADHD, at den relative forskel til eleverne uden psykiatriske diagnoser er størst. Således er karaktergennemsnittet for pigerne med ADHD 1,7 karakterpoint lavere end karaktergennemsnittet for pigerne uden psykiatriske diagnoser, *jf. figur 3.8*. Denne forskel er blot på 1,2 karakterpoint blandt drengene. Drengene med autisme opnår det højeste karaktergennemsnit på tværs af alle grupper, selv blandt drengene uden psykiatriske diagnoser. Pigerne med autisme eller angst, som tager afgangseksamen, klarer sig næsten lige så godt som pigerne uden psykiatriske diagnoser.

Figur 3.8
Samlet karaktergennemsnit ved 9. klasses afgangseksamen fordelt på køn og type af psykiatrisk diagnose, 2017/18

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Det lavere karaktergennemsnit for elever med ADHD kommer til udtryk ved, at de klarer sig dårligere til alle prøverne ved 9. klasses afgangseksamen sammenlignet generelt med de øvrige elever med en psykiatrisk diagnose, *jf. figur 3.9.*

Dato: 5. maj 2021

Sags ID: SAG-2020-02287
Dok. ID: 3033189

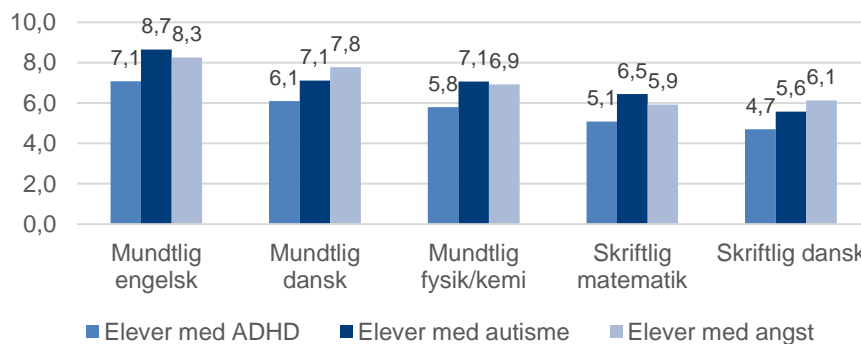
E-mail: BOHH@kl.dk
Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 14 af 17

Figur 3.9

Karaktergennemsnit for enkelte fag ved 9. klasses afgangseksamen, 2017/18

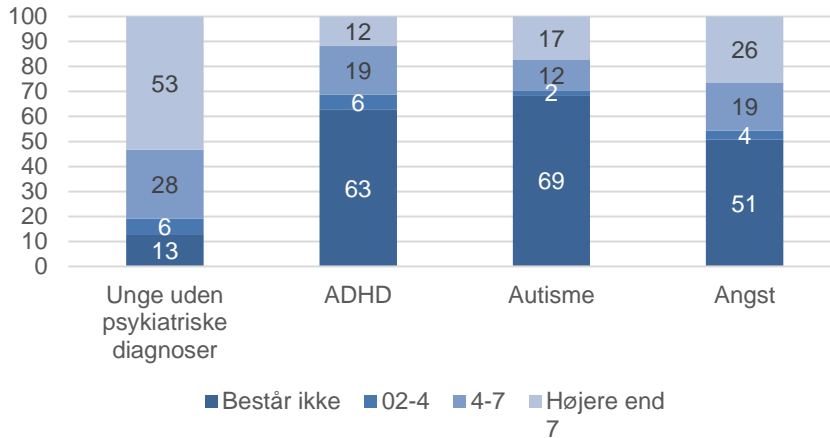
Note: Elever med én af tre udvalgte psykiatriske diagnoser siden de blev født frem til 1/1 2019. Elever med flere diagnoser indgår i flere gennemsnit. Resultatet er omtrent det samme, hvis der kun sorteres på den først stillede diagnose.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Det høje karaktergennemsnit for elever med autisme kan dog potentielt hænge sammen med, at der forekommer en større selektion i hvilke elever med autisme, som tager de syv obligatoriske prøver.

69 pct. af elever med autisme består ikke afgangseksamen, men 17 pct. af eleverne opnår et gennemsnit højere end 7, *jf. figur 3.10.* Til sammenligning er det blot 12 pct. af eleverne med ADHD, som opnår et gennemsnit højere end 7 – selvom flere af eleverne med ADHD består i alt.

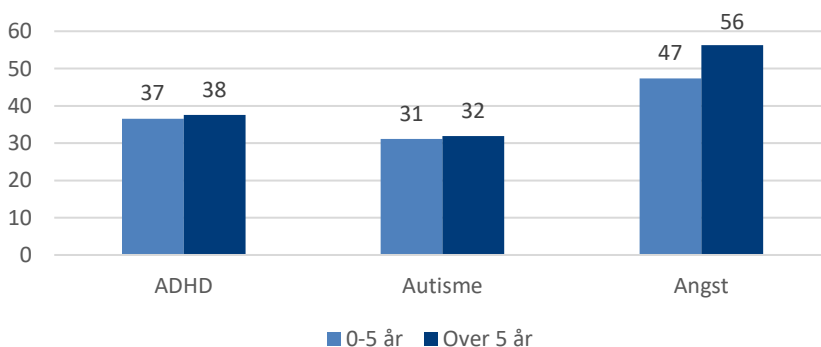
For de tre udvalgte diagnosegrupper er det gældende, at en større andel ikke gennemfører alle syv prøver, sammenlignet med eleverne uden psykiatriske diagnoser.

Figur 3.10
Fordeling af karaktergennemsnit for elever med udvalgte psykiatriske diagnoser, skoleåret 2017/2018 (pct.)

Note: Gruppen "Består ikke" indeholder både de elever, som opnår et karaktergennemsnit lavere end 2,0 samt de elever, som ikke aflægger prøve i alle syv obligatoriske prøver.
 Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Generelt går flere til eksamen, desto tidligere diagnosen blev stillet

Andelen af eleverne med alle syv prøver ved 9. klasses afgangseksamen stiger jo længere tid siden, at den psykiatriske diagnose første gang blev registreret i hospitalssektoren/psykiatrien. Jo længere tid det er siden, at diagnosen blev registreret, jo større en andel består afgangsprøven. Dette er dog ikke ensbetydende med, at de blot består, fordi de har fået stillet en tidlig diagnose.

Figur 3.11
Andelen af eleverne, der bestod afgangseksamen fordelt på antallet af år siden psykiatriske diagnose blev stillet, 2017/18 (pct.)

Note: Elever med mindst én ud af ti udvalgte psykiatriske diagnoser siden de blev født frem til 1/1 2019.
 Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Dato: 5. maj 2021

 Sags ID: SAG-2020-02287
 Dok. ID: 3033189

 E-mail: BOHH@kl.dk
 Direkte: 3370 3636

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

 www.kl.dk
 Side 15 af 17

Graden af komorbiditet er højest blandt eleverne med autisme

Eleverne med autisme er dem, som i højeste grad også har fået stillet en anden af de udvalgte psykiatriske diagnoser. Således har 43 pct. af eleverne med autisme også fået stillet enten en ADHD-diagnose eller en angstdiagnose. Blandt eleverne med angst er det 39 pct. af eleverne, som har mere end én udvalgt diagnose, mens selvsamme andel blandt elever med ADHD er på 36 pct. Begrebet komorbiditet angiver i denne sammenhæng tilstedeværelsen af mindst to af de udvalgte tre psykiatriske diagnoser, som der er fokus på i denne analyse.

Dato: 5. maj 2021

Sags ID: SAG-2020-02287

Dok. ID: 3033189

E-mail: BOHH@kl.dk

Direkte: 3370 3636

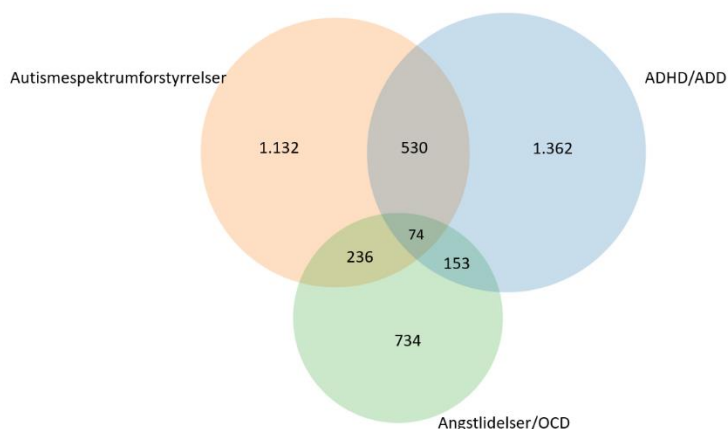
Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 16 af 17

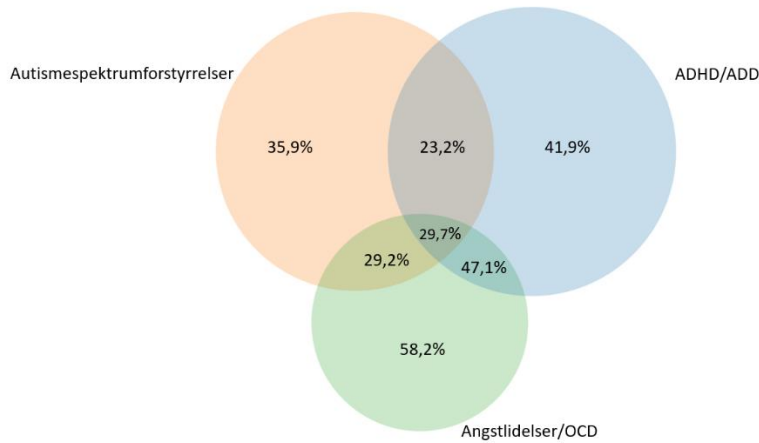
Figur 3.12**Opdeling af 9. klasses elever med udvalgte psykiatriske diagnoser for skoleåret 2017/2018, antal personer**

Note: Elever med de pågældende psykiatriske diagnoser siden de blev født frem til 1/1 2019.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Eleverne med mere end én psykiatrisk diagnose tager i lavere grad alle syv obligatoriske prøver til afgangseksamen. En undtagelse er dog kombinationen af ADHD og angst, hvor andelen med afgangseksamen er højere end blandt elever som kun har ADHD, *jf. figur 3.13*. Det er under hver tredje elev med alle tre udvalgte diagnoser, som tager de obligatoriske prøver, mens det er hver fjerde af eleverne med ADHD og autisme. Eleverne med både autisme og angst opnåede det højeste karaktergennemsnit til afgangseksamen, men det var blot 29 pct. af eleverne, som tog alle syv prøver.

Figur 3.13

Andel 9. klasses elever med udvalgte diagnoser, der består afgangseksamen, skoleåret 2017/2018 (pct.)

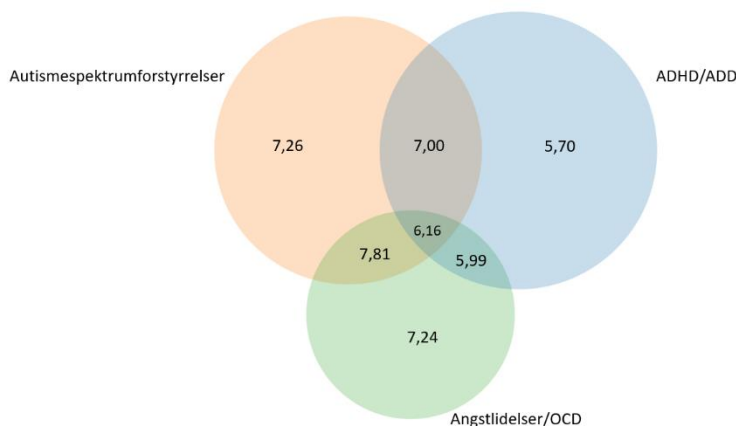

Note: Elever med de pågældende psykiatriske diagnoser siden de blev født frem til 1/1 2019.
 Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Eleverne med både en autismediagnose og en angstdiagnose er dem, som opnår det højeste karaktergennemsnit til afgangseksamen i 2017/2018 med 7,8. Eleverne med ADHD – uden samtidig angst eller autisme - får et karaktergennemsnit på 5,7 og er dermed den af de undersøgte grupper, som opnår det laveste karaktergennemsnit.

Figur 3.14

Karaktergennemsnit på tværs af alle fag blandt 9. klasses elever med udvalgte diagnoser for skoleåret 2017/2018

Note: Elever med de pågældende psykiatriske diagnoser siden de blev født frem til 1/1 2019.
 Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Dato: 5. maj 2021

Sags ID: SAG-2020-02287
 Dok. ID: 3033189

E-mail: BOHH@kl.dk
 Direkte: 3370 3636

Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

www.kl.dk
 Side 17 af 17